

DAGENS NYHETER.

MALIN SIWE: Fusk med socialförsäkringen bör beivras med samma kraft som fusk på plan. Ledare 4

JONAS THENTE: Man kan i alla fall trösta sig med att de unga sviker de politiska ungdomsförbunden. Kultur 4

Ladugården i Kalamark står i dag öde. Ena brodern döddes, den andre skadades svårt vid överfallet.

FOTO: SOFIA RUNARSDOTTER

Polisens misstag gav Kaj Linna livstid

DN GRANSKAR. I den här ladugården i Norrbotten hittades en 59-årig man brutalt ihjälslagen för två år sedan. Kaj Linna dömdes mot sitt nekande till livstid för mordet. På senare tid har de svenska domstolarna fått hård kritik för att inte ta bevis på allvar, och för att alltför ofta gå på åklagarens linje.

DN granskar i dag mordet i Kalamark. Det visar sig att nyckelvittnet lämnat felaktiga uppgifter och att polisen gjort allvarliga misstag under utredningens gång.

DN GRANSKAR MORDET I KALAMARK 8-9

KULTUR.

Skådespelaren Sofia Berg-Böhm styr sitt liv mot musiken. s 9

EKONOMI.

Prispress på kontorshyror i Stockholm. s 2

Kvinnor tjänar sju procent mindre. s 8

SPORT.

Kaka sköt Brasilien till premiärseger. s 1

Konstgräs innehåller miljögifter

Nedmalda bildäck som fyllnadsmaterial i konstgräsmattor kan innehålla miljöfarliga metaller och cancerframkallande oljor. Kemikalieinspektionen rekommenderar nu kommuner och idrottsföreningar att undvika dessa material. I Stockholm har 23 nya konstgräspanner av gamla bildäck lagts ut de senaste åren. **SVERIGE 11**

Pojke omkom i skolbussolycka

En nioårig pojke omkom på tisdagseftermiddagen i en bussolycka söder om Våxtorp i Halland. En lastbil körde bakifrån in i den stillastående bussen. Pojken hade just klivit av bussen. Vägverket vill att hastigheten vid busshållplatser sänks till 30 km/tim i samband med på- och avstigning. **SVERIGE 10**

Bostadsområdena som aldrig blev av

Hösten 1989 listade länsstyrelsen 30 nya bostadsområden med uppåt 75 000 bostäder. I dag har bara 8 000-9 000 av bostäderna byggts. **STOCKHOLM 14-15**

Guide till festivaler i hela Europa

Jazz på snöfri skidort i Bulgarien. Jimmy Cliff på antik amfiteater i Italien. Flamencofestival i Spanien. DN Resor guidar till sommarfestivaler i 30 länder i Europa i sommar. **KULTUR 10-11**

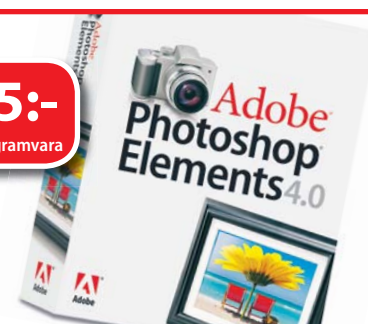
Du har tagit en massa bilder. Nu börjar det roliga!

Med Adobe Photoshop Elements 4.0 får du rätt verktyg för att förbättra dina bilder – redigera, förändra, överraska! Eller varför inte göra fotoalbum och bildspel, som du sedan kan skicka till vänner och bekanta med e-post. Läs mer på: www.adobe.se

Cirkapris: 895:- inkl. moms. Adobe Photoshop Elements finns på svenska och kan köpas hos:

895:-
Svensk programvara

Falsk vittnesuppgift fällde

På senare tid har domstolsväsendet fått utstå hård kritik från flera håll, till exempel från justiekanslern men också från advokat kåren. Hur står det till med rättssäkerheten? På vilka grunder kan man dömas för mord? Läs berättelsen om Kaj Linna som fick livstid för mordet i Kalamark.

TEXT STEFAN LISINSKI
FOTO SOFIA RUNARSDOTTER

KAJ LINNA DÖMDES mot sitt nekande till livstids fängelse för ett brutalt mord i Kalamark utanför Piteå. Men DN:s granskning visar att nyckelvittnet har lämnat felaktiga uppgifter. Uppgifter som polisen aldrig kontrollerade. Nu kräver Kaj Linna en ny rättegång och ansöker om resning.

Det var den 14 april 2004 som två bröder, 59 och 57 år gamla, brutalt överfölls på sin gård i Kalamark, två mil utanför Piteå. Den ene brodern blev ihjälslagen medan den andre överlevde med svåra skador.

Kaj Linna, 44 år, dömdes i fjol för mord, misshandel och rån till livstids fängelse. Det finns ingen teknisk bevisning som binder honom till mordet eller mordplatsen. Det finns inte heller någon som har sett honom på mordplatsen. I stället kom ett vittnesmål om en märklig resa dagen före mordet att bli helt avgörande för att Kaj Linna fälldes. DN:s granskning visar att vittnesmålet inte kan stämma.

I dag står brödernas gård i Kalamark tom. Den överlevande brodern är handikappad och har flyttat till en lägenhet i närheten.

PÅ MORDKVÄLLEN hade bröderna varit på middag hos några bekanta. När de kom hem gick den yngre brodern och vilade sig medan den äldre gick ut i ladugården för att utfodra djuren. Där väntade mördaren på honom, beväpnad med en kraftig träregel. Han slog brodern i huvudet flera gånger. Sedan band han honom och tejpade hårt för munnen. Mördaren täckte kroppen med tunga fodersäckar och en uppochnedvänd skottkärra och lämnade mannen att dö. Hans sista stund i livet måste ha varit mycket plågsam.

Sedan gick den maskerade mördaren in i huset och överföll den yngre brodern i sängen.

”Ser du, det är blod på den här paken. Mer blod ska det bli. Var är kassaskåpet?” sade han.

Även den yngre brodern blev slagen i huvudet. Han blev bunden och mördaren täckte över honom med sängkläderna.

Till sist hittade mördaren både kassaskåp och nyckel till det, men bytet blev bara några få tusenlappar.

Den överlevande brodern försökte kalla på hjälp. Men han var så illa skadad att han föll ihop i köket. Där blev han liggande i nästan två dygn innan han hittades av hemtjänsten.

Det finns tre personer i utredningen som alla har varit misstänkta för inblandning i mordet. Utöver Kaj Linna är det en man som vi kallar Bertil och huvudvittnet, som vi kallar Nils.

Den överlevande brodern trodde

direkt att det var Bertil som hade överfallit honom. Bröderna hade haft affärer med honom. Bertil anklagade bröderna för att vara skyldiga honom pengar. De tyckte i sin tur att Bertil var hotfull och obehaglig.

Några månader före mordet skulle tvisten lösas. Bertil skickade då sin gode vän Nils som ombud till brödernas gård. Nils hittade inte i trakten utan blev skjutsad av sin far. Nils kom med ett förslag till uppgörelse. Bröderna accepterade och betalade 80 000 kronor för att få slut på konflikten. Nils fick en del av pengarna.

Bertil blev anhållen som misstänkt för mordet. Han förklarade att han var oskyldig men trodde att mördaren var Kaj Linna.

”Vad är det som gör att ni tror att det är Kaj Linna?” undrade polisen.

”Det måste ni faktiskt prata med (Nils) om”, svarade Bertil.

Nils hade verkligen intressanta saker att berätta för polisen. Han och Kaj Linna var bekanta. Några dagar före mordet skulle Kaj Linna ha berät-

Den överlevande brodern försökte kalla på hjälp. Men han var så illa skadad att han föll ihop i köket. Där blev han liggande i nästan två dygn innan han hittades av hemtjänsten.

tat att han planerade en ”stöt”. Nils sade sig förstå att det var bröderna i Kalamark som skulle drabbas.

Polisen imponerades av flera detaljer i berättelsen. Kaj Linna påstods ha berättat hur han skulle gå fram till gården på ett skoterspår och att han skulle tejpå ihop en av bröderna. Det stämde bra med vad som verkligen hade hänt.

Efter några dagar kom Nils med en ny märklig berättelse. Dagen före mordet hade han och Kaj Linna tillsammans åkt till Kalamark. Nils hade räknat ut hur han skulle få stopp på Kaj Linnas brottsplaner. Genom att köra honom till Kalamark skulle Kaj Linna inse att Nils förstod vad som skulle hända. Då skulle nog Kaj komma på bättre tankar.

”Jag ska visa, berätta för Kaj att jag vet vars det här stället är, att jag vet vad han kommer att göra”, berättade Nils i förhör.

Man kan tycka att det var ett konstigt sätt att få stopp på ett brott. Ännu konstigare var att Nils nästan inte mindes något från resan. Ändå

blev Nils historia om den så kallade avvärjningsresan polisens och åklagarens viktigaste trumfkort i utredningen.

Bertil, som först misstänktes för mordet, visade sig ha alibi och polisen inriktade sig då helt på att finna bevis mot Kaj Linna.

Själv nekade han bestämt till att ha diskuterat några stöldplaner med Nils och säger lika bestämt att avvärjningsresan aldrig har ägt rum.

Även Nils har kunnat uteslutas som mördare. Tingsrätten funderade ändå över om han inte kunde ha varit delaktig i planeringen och lagt skulden på Kaj Linna för att skydda någon annan som eventuellt handlat på (Nils) uppdrag”. Men trots det blev Nils trodd och Kaj Linna dömdes till livstids fängelse.

Redan i polisutredningen haltar Nils historia betänkligt. När han ska visa för polisen hur avvärjningsresan gick till har han mycket stora problem att hitta rätt väg.

Under rättegångarna ifrågasatte Kaj Linnas försvarare om resan ens varit möjlig att göra. Vid tiden för avvärjningsresan hade två samtal ringts från Nils mobiltelefon. Det ena gick till en nära anhörig till honom. Det andra gick till den gode vännen Bertil. Samtalen kopplades upp mot två mobilmaster i Piteå och Öjebyn, cirka 20 kilometer från Kalamark.

Nils själv säger att han inte vet något om dessa två samtal. Han menade att mobilen låg på laddning i en annan bil som hans far använde i Piteå. Nils trodde att mobilen av skakningar råkade knappa in det senast slagna numret.

Den versionen stämmer inte eftersom inget av de uppringda numrena tillhörde de senast slagna.

Vice chefsåklagare Mikael Lundquist, som åtalade Kaj Linna för mord, säger till DN att Nils berättelse ändå är trovärdig. Han menar att Nils måste ha ringt samtalen men glömt bort det.

– Hans mobil måste ha varit med på resan till Kalamark, lyder hans förklaring.

När DN undrar om polisen kontrollerade om det är möjligt att koppla upp sig emot master i Piteå svävar Mikael Lundquist på målet.

– Det är oerhört svårt att kontrollera. Vi har inte gjort det. Uppgifterna kom fram sent under rättegången.

DN HAR NU KONTROLLERAT det som polis och åklagare inte gjorde. Mats Nilsson är en av Sveriges ledande experter på mobiltelefoni och arbetar på Tekniska högskolan i Stockholm. Med hjälp av mätningenjören Hans Nyström har vi på plats mätt vilka master det går att koppla upp sig emot i Kalamark och dess närhet och hur starka signalerna är från respektive mast. Mätningarna visar att de två masterna som Nils mobil kopplade upp sig emot i första hand ska täcka centrala Piteå och Öjebyn. På vägen mot Kalamark är det fortfarande möjligt att koppla upp sig mot masten i Öjebyn, men det finns flera master som står bättre till. En gsm-telefon söker alltid den bästa uppkopplingen som första alternativ.

Vid OK-macken i Svensbyn, på väg mot Kalamark, är Öjebymasten det sjunde bästa alternativet för uppkoppling.

– Det är ytterst osannolikt att mobilen då skulle koppla upp sig mot Öjebyn, säger Mats Nilsson.

Stora bilden: Huset i Kalamark där de två bröderna levde tillsammans står i dag helt öde. **Ovan:** Teleexperten Hans Nyström försöker förgäves få kontakt med mobilmasten i Öjebyn.

Masten i Piteå är då helt omöjlig att få kontakt med. Sedan blir signalerna från Öjebyn allt svagare för att helt försvinna i Stockbäcken. Där börjar avtagsvägen mot Kalamark som ligger cirka sex kilometer bort.

Nils hade ett mobilabonnemang hos Telia Sonera och det går utmärkt att använda mobilen i Kalamark. Där finns en mast precis i närheten.

Slutsatsen kan bara bli en: Nils befann sig i centrala Piteå eller dess närhet just när han säger att han reste med Kaj Linna till Kalamark.

Advokat Anders Karlsson försvarade Kaj Linna i tingsrätten. Han

arbetar nu ideellt med att skriva en resningsansökan.

– Jag bedömer uppgifterna om nyckelvittnets mobilsamtal som mycket viktiga. Det visar att han vid två rättegångar har talat osanning under ed.

Anders Karlsson berättar att uppgifterna om mobilsamtalen kom upp redan i tingsrätten. Då påstod polisen att det var möjligt för Nils att koppla upp sig mot masterna när han befann sig i Kalamark.

– Jag fann då ingen anledning att ifrågasätta uppgifterna.

Känner du dig lurad?

– Ja, det är genomgående att poli-

Kaj Linna för mord

Vittnet Nils säger att han tillsammans med Kaj Linna åkte bil till Kalamark dagen före mordet. DN:s granskning visar att hans berättelse inte stämmer.

sen har varit slarvig i den här utredningen. Det borde inte förekomma i en mordutredning. Det beror nog på att man för tidigt har låst sig vid vem som är mördaren.

I nästa avsnitt granskar DN den övriga bevisningen i målet och intervjuar åklagaren.

stefan.lisinski@dn.se 08-738 21 44

webb.tv på dn.se/kalamark

Polisen filmade en resa med huvudvittnet Nils, för att han skulle visa hur han och Kaj Linna åkte bil till Kalamark. Men Nils hade stora problem att visa vägen.

GRAFIK: DN

"Jag är helt och hållet oskyldig"

KUMLA. – Jag ska inte skönmåla mig själv och påstå att jag är världens schystaste kille. Jag har en sorts tjurighet i mig och tycker inte alltid att man ska anpassa sig till alla regler och normer. Det är nog därför som jag sitter här, säger Kaj Linna.

DN träffar honom på Kumlaanstalten, där en stor del av Sveriges livstidsfångar sitter. Här är livet enahanda och Kaj Linna, som har fört ett kringflackande liv och rest mycket i olika länder, gör ingen hemlighet av att han verkligen vantrivs med att sitta inlåst.

Han säger med stolthet i rösten att han vill leva utanför samhället och att han är duktig på just det.

– Om du släpper av mig spritt naken i Calcutta så springer inte jag till svenska ambassaden och ber om hjälp. Jag skaffar mig ett jobb!

Under de senare åren har han försöjt sig på att sälja internetspel och på att arbeta som kock.

Stora delar av tiden på Kumla ägnar han åt att fundera över varför han har dömts för mord.

I utredningen om Kalamarksmordet utmålas Linna som en känslökall person av dem som pekar ut honom som mördare. De som känner honom och tycker om honom menar snarare att han har integritet och inte "bjuder på sig själv". De känslor han har visar han ogärna öppet.

Kaj Linna säger att han är helt och hållet oskyldig till det han har dömts för. Han menar att huvudvittnet, som här kallas Nils, har pekat ut honom för att skydda sig själv.

Innan Kaj Linna blev aktuell i Kalamarksutredningen hade han inte dömts för någon våldsbrottslighet.

I sin ungdom levde han rövare, enligt egen beskrivning, och dömdes också till ett kortare fängelsestraff.

– Då kan man säga att jag var kriminell. Jag ska inte skylla på samhället, jag var ung och dum. Men det var inga våldsbrott utan stölder och inbrott. Jag tog mig ur det där efter

Kaj Linna – dömd till livstids fängelse för mord.

Inga nytagna bilder på Linna

Ledningen för Kumlaanstalten har förbjudit DN att fotografera livstidsdömde Kaj Linna. Han har själv efter flera månaders betänketid velat ställa upp med namn och bild i tidningen. Chefen för Kumlaanstalten Christer Karlsson motiverar beslutet med att många intagna inte förstår vad det innebär att ställa upp offentligt. Därför tvingas DN i detta reportage använda äldre bilder på Kaj Linna.

lumpen. Men det har använts emot mig 25 år senare.

I samma rättegång som Kalamarksmordet dömdes Kaj Linna också för ett inbrott hos Konsum i Arjeplog år 2000. I det fallet dömdes även huvudvittnet Nils för att ha planerat inbrottet. Nils var då anställd i Konsumbutiken.

Båda nekar och det finns inte heller här något som binder Kaj Linna till brottet. Det viktigaste beviset är ett vittne som säger sig ha hört Kaj Linna säga att han var inblandad.

– Det där tror jag bara har kommit upp för att jag ska framstå som allmänt kriminell.

DN har utan framgång sökt vittnet Nils för en kommentar.

STEFAN LISINSKI

Morddömda friades efter resning

Svenska domstolar har på senare tid fått hård kritik för att inte ta bevisvärderingen på allvar och alltför lätt gå på åklagarnas linje.

Sedan 1993 har elva personer som dömts till långa fängelsestraff fått resning. Två av dessa dömdes till livstids fängelse för mord.

1994 dömdes hemvårdaren Joy Rahman till livstids fängelse för mord på en 72-årig kvinna. Efter åtta år i fängelse friades han efter att ha beviljats resning.

År 1998 dömdes Yasser Askar för ett mord på en pub på Södermalm i Stockholm. Han begärde och fick resning och friades helt efter två år i fängelse.

De flesta övriga fallen gäller sex-

ualbrott. 2004 friades Bo Larsson och en annan man efter att först ha dömts till långa fängelsestraff för grova övergrepp på Bo Larssons minderåriga dotter.

Rättssäkerhetsutredaren Hans Gunnar Axberger har framhållit sexualbrottsmålen som särskilt osäkra, eftersom det där oftast saknas teknisk bevisning. I stället gör domstolarna en trovärdighetsbedömning av den åtalade och den som ska ha blivit utsatt för övergrepp.

Den som har dömts för allvarliga brott har ingen rätt att få juridisk hjälp med en resningsansökan. Ibland har advokater tagit sig an fallen på ideella grunder, utan någon ersättning. I flera fall har enskilda och journalister engagerat sig.

STEFAN LISINSKI